

Sygn. akt: I C 56/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 września 2019 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Piotr Suchecki
Protokolant:	Renata Klepek

po rozpoznaniu w dniu 4 września 2019 roku w Gliwicach

sprawy z powództwa (...) z siedzibą w W.

przeciwko A. K., I. K.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanych A. K. i I. K. solidarnie na rzecz powódki (...) z siedzibą w W. kwotę 36.514,85 (trzydzieści sześć tysięcy pięćset czternaście i 85/100) złotych wraz z:

a) umownymi odsetkami w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP w stosunku rocznym, ale nie przekraczającymi wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie, liczonymi od kwoty 28.992,63 (dwadzieścia osiem tysięcy dziewięćset dziewięćdziesiąt dwa i 63/100) złotych począwszy od dnia 1 grudnia 2018 roku,

b) ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od kwoty 7.522,22 (siedem tysięcy pięćset dwadzieścia dwa i 22/100) złotych począwszy od dnia 4 grudnia 2018 roku;

2. w pozostałej części powództwo oddala;

3. zasądza od powódki na rzecz pozwanych kwotę 1.134 (jeden tysiąc sto trzydzieści cztery) złote tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Piotr Suchecki

Sygn. akt I C 56/19

UZASADNIENIE

W dniu 4 grudnia 2018 r. (...) z siedzibą w W. wniosła o zasądzenie na swoją rzecz od A. K. i I. K. solidarnie kwoty 80.616,22 złotych, w tym kwoty:

a) 53.126,38 złotych wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP rocznie od 1 grudnia 2018 roku do dnia zapłat tytułem spłaty kapitału głównego,

b) 16.554,09 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem spłaty odsetek umownych za okres korzystania z kapitału,

c) 10.935,75 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem spłaty odsetek karnych.

Ponadto powódka wniosła o zasądzenie od pozwanych na swoją rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym kosztów notarialnych poświadczeń dokumentów

Uzasadniając żądanie powódka wyjaśniła, iż źródłem zobowiązania pozwanych jest umowa kredytu gotówkowego zawarta pomiędzy nią, a M. K. (ojcem pozwanych). Po śmierci rodziców stron, pozwani przyjęli spadek bez ograniczenia odpowiedzialności za długi po nich, w częściach równych (po połowie) z mocy ustawy, w związku z czym zobowiązanie z tytułu umowy kredytu obciąża ich na zasadzie odpowiedzialności solidarnej.

A. K. i I. K. domagali się oddalenia powództwa w całości oraz o zasądzenia od powódki na swoją rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych. W pierwszej kolejności podnieśli zarzut przedawnienia roszczenia, a nadto zakwestionowali moc dowodową przedłożonych przez powódkę dokumentów prywatnych i niepotwierdzonych kopii.

Stan faktyczny

W dniu 9 grudnia 2010 roku (...) z siedzibą w W. zawarła z M. K. umowę konsolidacyjnego kredytu gotówkowego nr (...). Na zawarcie umowy zgodę wyraziła D. K. (żona M. K., matka pozwanych). Kwota kapitału udzielonego kredytu wynosiła 68.830,66 złotych, a jej spłata miała nastąpić w 84 równych ratach kapitałowo-odsetkowych, ze zmiennym oprocentowaniem wynoszącym w dniu zawarcia umowy 18,40 % w stosunku rocznym (wyłącznie pierwsza rata określona była odmiennie – była to rata wyrównawcza). Całkowity koszt kredytu wynosił na dzień zawarcia umowy kwotę 61.867,90 złotych, natomiast rzeczywista roczna stopa oprocentowania 25,16 %. W trakcie obowiązywania umowy oprocentowanie kredytu ulegało okresowym zmianom:

a) dnia 19 sierpnia 2011 roku - z 18,40% na 19,25%,

b) dnia 20 marca 2012 roku – z 19,25% na 19,54%,

c) dnia 9 marca 2013 roku – z 19,54% na 19,00%,

d) dnia 9 maja 2013 roku – z 19,00 % na 18,00%,

e) dnia 6 czerwca 2013 roku – z 18,00 % na 17,00%,

f) dnia 4 lipca 2013 roku – z 17,00% na 16,00%,

g) dnia 9 października 2014 roku – z 16,00% na 12,00%,

h) dnia 5 marca 2015 roku – z 12,00% na 10,00%.

Dnia 12 lutego 2011 roku zmarł M. K., natomiast dnia 3 września 2012 roku zmarła D. K.. Spadek po zmarłych rodzicach dnia 14 września 2012 roku został przyjęty przez pozwanych bez ograniczenia odpowiedzialności za długi. Jeszcze za życia D. K. zobowiązani zapłacili na rzecz powoda kwotę 46.779,47 złotych – ostatnia wpłata została dokonana dnia 28 lipca 2011 roku, kwota nadpłaty pokrywała koszty rat odsetkowo-kapitałowych do lipca 2013 roku (w zakresie rat odsetkowych do sierpnia 2013 roku). Stopa odsetek podwyższonych w obowiązywania umowy wahała się od 25,00% do 10,00%, przy czym stopa 10,00% obowiązywała od dnia 5 marca 2015 roku do końca obowiązywania umowy.

/ dowód:

- umowa kredytu nr (...) zawarta w dniu 9 grudnia 2010 roku (k. 20-24, 125-130)

- akt poświadczenia dziedziczenia (k. 26-30)

- rozliczenia umowy kredytu (k. 133-134)

Umowa kredytu obowiązywała do dnia 18 grudnia 2017 roku. Dnia 22 czerwca 2018 roku wobec braku spłaty zaciągniętego zobowiązania, powódka wezwała pozwanych do zapłaty pozostałego zadłużenia wynoszącego ówczasie łącznie 78.284,56 złotych (w tym 8.604,09 złotych tytułem skapitalizowanych odsetek za opóźnienie). Dnia 30 listopada 2018 roku powódka wystawiła wyciąg nr (...) z ksiąg banku, określając ostateczną, łączną kwotę i strukturę zadłużenia na kwotę 80.616,22 złotych.

/ dowód:

- wyciąg z ksiąg banku (k. 25)

- wezwania do zapłaty (k. 31-32)

Ustaień w zakresie stanu faktycznego przyjętego za podstawę do przeprowadzenia rozważań sąd dokonał w oparciu o wszechstronną analizę całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego - w zakresie w pełni odpowiadającym inicjatywie dowodowej stron, kierując się przy tym dyrektywami określonymi w art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 229 i 230 k.p.c. Sąd ustalił stan faktyczny oparciu o zgodne, spójne i logicznie uzupełniające się dowody z przedstawionej przez powoda dokumentacji. Część dokumentów złożona przez powoda była kwestionowana w zakresie autentyczności, jednakże wobec przedstawienia tych dokumentów w postaci odpisów poświadczonych notarialnie zarzut pozwanych stracił na znaczeniu. Nadto podkreślić należy, że część dokumentów generowanych w sposób elektroniczny posiadała walor dowodowy bez konieczności opatrywania ich podpisami wystawcy, a ich treść korespondowała z pozostałą dokumentacją i pozwalała na czynienie ustaleń, zwłaszcza przy całkowitej bierności dowodowej pozwanych.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na częściowe uwzględnienie w oparciu o art. 69 ust. 1 ustawy Prawo bankowe, w świetle którego podstawowym obowiązkiem kredytobiorcy jest zwrot kwoty kredytu na warunkach określonych w umowie, w związku z art. 922 § 1 i 2 k.c., z którego wynika, że prawa i obowiązki majątkowe zmarłego przechodzą z chwilą jego śmierci na jego spadkobierców.

Dziedziczenie ma charakter sukcesji uniwersalnej. Wskutek jednego zdarzenia - śmierci spadkodawcy - spadkobiercy z mocy prawa wstępują bowiem w całą sytuację prawną zmarłego. Spadek to natomiast ogół cywilnoprawnych i majątkowych praw oraz obowiązków przysługujących spadkodawcy w chwili jego śmierci. Co do zasady spadkobiercy wstępują w prawa i obowiązki wynikające ze stosunków zobowiązaniowych, niezależnie od podstawy prawnej takiego stosunku. Zobowiązanie do zwrotu kredytu wchodzi w skład spadku jako dług, przy czym obejmuje on zarówno raty kredytu wymagalnego jeszcze przed śmiercią kredytobiorcy, jak i raty, które stają się wymagalne po tej chwili. Śmierć kredytobiorcy nie wywołuje zmian w treści umowy kredytowej, a tym samym spadkobiercy zobowiązani są do zwrotu kredytu na zasadach określonych w umowie, z uwzględnieniem przewidzianego harmonogramu spłat, chyba że umowa przewiduje automatyczną wymagalność całości kredytu z chwilą jego śmierci.

Umowa kredytu nr (...) zawarta w dniu 9 grudnia 2010 roku nie przewidywała postawienia w stan wymagalności całej należności w przypadku śmierci kredytobiorcy. Zatem pozwani w wyniku prostego przyjęcia spadku po ojcu ponoszą odpowiedzialność za dług wynikający z przedmiotowej umowy z całego swojego majątku (art. 1030 k.c.) i bez żadnych ograniczeń (art. 1031 § 1 k.c.), a ich odpowiedzialność ma charakter solidarny (art. 1034 § 1 k.c.).

Pozwani podnieśli zarzut przedawnienia roszczenia, który w oparciu o art. 117 § 2 k.c. w zw. z art. 118 k.c., okazał się częściowo zasadny. Wyjaśnić przy tym należy, że – wbrew twierdzeniom pozwanych – kredyt spłacany ratalnie nie

jest świadczeniem okresowym, gdyż ze swej natury stanowi świadczenie jednorazowe, jedynie podzielone na mniejsze kwoty spłacane co miesiąc i składające się na jedną większą całość. W odróżnieniu od świadczeń okresowych, z których każde jest samodzielne, świadczenia ratalne nie mają charakteru samoistnego, są zawsze ułamkiem istniejącej początkowo kwoty rozłożonej na części. Przez samo więc rozłożenie spłaty na raty, świadczenie takie nie staje się świadczeniem okresowym. Tym niemniej jego rozłożenie na raty ma ten skutek, że wierzyciel może domagać się zapłaty poszczególnych rat z chwilą nadejścia terminu ich płatności (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 17 stycznia 2018 roku, I ACa 705/17, LEX 2449726). Wymagalność poszczególnych rat kredytu, od których zależy początek biegu terminu przedawnienia, zależy zatem od umówionych terminów ich płatności. Przy czym podkreślić należy, że w przypadku spłacanego ratalnie kredytu bankowego nie chodzi o przedawnienie świadczeń okresowych, ale w grę wchodzi ogólny termin przedawnienia. W tym akurat przypadku będzie to termin trzyletni dla każdej z rat, albowiem dochodzone roszczenie związane jest z prowadzeniem przez powodową Spółkę działalności gospodarczej. Za przedawnione należało zatem uznać wszystkie niespłacone raty kredytu za okres do grudnia 2015 r., albowiem nie zmieściły się one w trzyletnim terminie poprzedzającym wniesienie pozwu.

Sposób rozliczenia umowy kredytu przedstawiony został w dokumencie załączonym do pisma z dnia 12 lipca 2019 r. (k.133-134), a zarzuty pozwanych wobec tego dowodu mają charakter gołosłownej, formalistycznej polemiki i abstrahują od zasad rozkładu ciężaru dowodu, zgodnie z którymi to na pozwanych ciąży obowiązek wykazania, że zobowiązanie zostało spłacone w większym rozmiarze, aniżeli twierdzi wierzyciel. Dokument ten obrazuje sposób i terminy spłaty poszczególnych rat, w sposób zgodny z postanowieniami umowy, a pozwani nie wykazali, aby nie uwzględnił jakiegokolwiek płatności. Zawiera on też formalnie prawidłowe wyliczenia, odnoszące się do następujących zmian oprocentowania. Wynika z niego sposób księgowania wszystkich dokonanych wpłat w sposób zgodny z postanowieniami umowy, w tym dokonaną w dniu 18 maja 2011 r. dużą nadpłatą, która nie wyczerpywała całości zobowiązania i zgodnie z umową została prawidłowo zaliczona na poczet należności wynikających z kolejnych, przypadających w późniejszym terminie rat. Ta nadpłata wystarczyła na realizację rat do lipca 2013 r. i począwszy od kolejnego miesiąca zaczęło narastać niespłacone zadłużenie. Okres do listopada 2015 r. obejmuje należności przedawnione i w tym zakresie powództwo zostało oddalone. Do zapłaty przez pozwanych pozostało 25 niespłaconych rat z okresu od 18 grudnia 2015 r. do 18 grudnia 2017 r. Suma niespłaconego kapitału kredytu za ten okres wyniosła łącznie 28 992,63 zł, suma odsetek kapitałowych składających się sumę każdej z rat wyniosła łącznie 3 248,87 zł. Z kolei suma odsetek karnych (umownych odsetek za opóźnienie obliczonych wg stopy rocznej 10% dla poszczególnych rat w części kapitałowej), skapitalizowanych zgodnie z żądaniem pozwu na dzień 22 czerwca 2018 r., wyniosła łącznie 4 273,35 zł. A zatem łącznie od pozwanych należało zasądzić kwotę 36 514,85 zł.

O należnych powodce odsetkach za umownych za opóźnienie wynikające ze spłaty kapitału kredytu orzeczono na podstawie art. 481 § 1 i 2¹ k.c., a należnościach odsetkowych ustawowych za opóźnienie od skapitalizowanych odsetek orzeczono na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 482 § 1 k.c., zasądając je począwszy od dnia wniesienia powództwa.

Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu pomiędzy stronami podjęte zostało w zgodzie z zasadami dotyczącymi obowiązku zwrotu kosztów niezbędnych do celowego prowadzenia procesu oraz odpowiedzialności za wynik procesu, statutowanymi w art. 98 § 1, 2 i 3 k.p.c. w związku z art. 100 k.p.c. Ponieważ powodowa Spółka wygrała proces w zakresie 45 %, a poniesione przez nią koszty opłaty od pozwu i poświadczeń notarialnych wyniosły łącznie 4 119,12 zł, zatem proporcjonalnie należał jej się od pozwanych zwrot kwoty 1 854 zł. Z kolei koszty po stronie pozwanych sprowadzały się wyłącznie do wynagrodzenia pełnomocnika w stawce minimalnej i opłat skarbowych od złożonych dokumentów pełnomocnictwa - łącznie 5 434 zł. Należne im proporcjonalnie 55% tej kwoty stanowi sumę 2 988 zł. Po dokonaniu wzajemnej kompensaty należnych kosztów na rzecz powodów pozostawało zasądzić od powódki kwotę 1 134 zł